

Sygn. akt V U 582/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 września 2016 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Krzysztof Głowczyński

Protokolant: star. sekr. sądowy Magdalena Teteruk

po rozpoznaniu w dniu 13 września 2016 r. w Legnicy

sprawy z wniosku W. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o emeryturę i o ponowne ustalenie kapitału początkowego

na skutek odwołań W. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 21 marca 2016 r. **znak** (...)

06 kwietnia 2016 r., **znak** (...)

I. zmienia decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia:

- **21 marca 2016 r. znak** (...) **w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy W. S. prawo do emerytury od dnia 04 września 2015 roku,**

- **06 kwietnia 2016 r., znak** (...) **o tyle, że określa iż wnioskodawca udokumentował na dzień 01 stycznia 1999 r. 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych,**

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. na rzecz

wnioskodawcy kwotę 360 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Krzysztof Głowczyński

sygn. akt VU 582/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21 marca 2016 r., znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił wnioskodawcy W. S. prawa do emerytury z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych z uwagi na niewykazanie co najmniej 25 letniego wymiaru okresów składkowych i nieskładkowych, a jedynie 24 lata, 11 miesięcy i 28 dni takich okresów. ZUS wskazał, iż nie uwzględnił do ogólnego stażu pracy okresu przerwy w zatrudnieniu po eksporcie od 01 lipca 1982 r. do 04 sierpnia 1982 r.

Decyzją z dnia 06 kwietnia 2016 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. ponownie ustalił wnioskodawcy W. S. kapitał początkowy na dzień 01 stycznia 1999 r. ustalając go na kwotę 128.348,99 zł. Do ustalenie wysokości kapitału początkowego organ rentowy przyjął okresy składkowe w wymiarze 24 lat, 11 miesięcy i 14 dni oraz 14 dni okresów nieskładkowych.

Wnioskodawca W. S. złożył odwołanie od obu powyższych decyzji z wnioskiem o ich zmianę. Domagał się wliczenia do okresów składkowych okresu urlopu za rok 1982, trwającego do dnia 04 sierpnia 1982 r., wskazując, iż z informacji pracodawcy wynika, że był to urlop wypoczynkowy, a świadectwo pracy z dnia 24 marca 2003 r. wskazuje, że był nieprzerwanie zatrudniony u jednego pracodawcy od 12 maja 1979 r. do dnia 9 listopada 1993 r., co obejmowało czas jego oddelegowania z zakładu macierzystego do pracy w (...). Wskazał, iż udzielenie mu przedmiotowego urlopu nastąpiło w ramach zatrudnienia, a nie w związku z jego ustaniem.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca W. S., ur. w dniu (...), w dniu (...)ukończył 60 lat. Na dzień 01 stycznia 1999 r. udowodnił 24 lata, 11 miesięcy i 14 dni lat okresów składkowych, 14 dni okresów nieskładkowych. Jego wymiar pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze wynosi na ten dzień 18 lat, 10 miesięcy i 2 dni. Wnioskodawca nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

Dnia 11 sierpnia 2015 r. wnioskodawca wystąpił z wnioskiem o emeryturę po raz pierwszy. W wyniku jego rozpoznania wydano dnia 21 marca 2016 r. decyzję odmawiającą prawa do świadczenia, zaskarżoną w niniejszej sprawie.

Decyzją z dnia 06 kwietnia 2016 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. ponownie ustalił wnioskodawcy W. S. kapitał początkowy na dzień 01 stycznia 1999 r. ustalając go na kwotę 128.348,99 zł. Do ustalenie wysokości kapitału początkowego organ rentowy przyjął okresy składkowe w wymiarze 24 lat, 11 miesięcy i 14 dni oraz 14 dni okresów nieskładkowych.

(okoliczności bezsporne, nadto akta ZUS)

W okresie od 12 maja 1979 r. do 09 listopada 1993 r. wnioskodawca był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) Oddział w G. w pełnym wymiarze czasu pracy. Jego macierzystym zakładem pracy było Przedsiębiorstwo (...) Oddział (...) Sprzętowy Nr 3 w G.. W okresie od 29 czerwca 1981 r. został oddelegowany z macierzystego zakładu pracy na budowę eksportową do (...), gdzie pracę wykonywał na podstawie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) Oddział (...)Sprzętowy Nr 5 w J., (...). Zgodnie z informacją wystawioną przez zagraniczny zakład pracy wnioskodawca pracę kierowcy wykonywał do dnia 30 czerwca 1982 r., od dnia 01 lipca 1982 do 03 lipca 1982 r. korzystał z dni wolnych za czas nadpracowany, a od dnia 05 lipca 1982 r. do 04 sierpnia 1982 r. korzystał z urlopu wypoczynkowego.

Dnia 05 sierpnia 1982 r. wnioskodawca stawił się do pracy w macierzystym zakładzie pracy, który ma mocy umowy o pracę z dnia 05 sierpnia 1982 r. zatrudnił wnioskodawcę na warunkach sprzed delegowania do pracy w Oddziale w G.. Za rok 1982 r. wnioskodawcy nie wypłacono ekwiwalentu za urlop wypoczynkowy.

Pracodawca (...) wystawił wnioskodawcy dnia 10 listopada 1993 r. świadectwo pracy, wskazując, że był on zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) Oddział w G. w okresie od 12 maja 1979 r. do 09 listopada 1993 r. i w okresie zatrudnienia nie korzystał z urlopu bezpłatnego.

Dnia 24 marca 2003 r. wnioskodawca otrzymał duplikat wymienionego świadectwa pracy, w którym podano ten sam nieprzerwany okres jego zatrudnienia w (...) Oddział w G.. Nadto świadectwo to zawierało informację, że wnioskodawca nie korzystał z urlopu bezpłatnego, a w okresie od 29 czerwca 1981 r. do 30 czerwca 1982 r. był oddelegowany z macierzystego zakładu pracy na budowę eksportową do (...).

D o w o d y:

- akta emerytalne;
- duplikat świadectwa pracy – k. 8;
- informacja z dn. 30.06.1982 r. – k. 9;
- przesłuchanie wnioskodawcy – k. 21v, e-protokół z dn. 13,09,2016 r. – 00:06:47-00:12:00.

Sąd zważył, co następuje:

W świetle poczynionych ustaleń faktycznych odwołanie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 wskazanej ustawy, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat - dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, tj. 25 lat dla mężczyzn. Emerytura, o której mowa, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie zaś z dyspozycją art. 32 ust. 1 ustawy emerytalnej, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 01 stycznia 1949r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. Wiek emerytalny, o którym mowa we wskazanym artykule, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom zatrudnionym w szczególnych warunkach przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, tj. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Z dyspozycji § 4 ust. 1 tego rozporządzenia wynika, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn, ma okres zatrudnienia 25 lat, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Przy czym, zgodnie z § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W sprawie bezspornym było, iż na dzień 01 stycznia 1999 r. wnioskodawca udowodnił przed organem rentowym ponad 15 lat okresów pracy w warunkach szczególnych. Niespornym było też, że wnioskodawca spełnił pozostałe warunki prawa do emerytury wskazane w powyższych przepisach, poza wykazaniem co najmniej 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych. Okresem niezaliczonym do ogólnego stażu ubezpieczeniowego pozostawał okres od 01 lipca 1982 r. do 04 sierpnia 1982 r. Organ rentowy, na podstawie przedłożonych przez wnioskodawcę dokumentów z okresu zatrudnienia w (...) Oddział w G., okres powyższy potraktował jako przerwę w zatrudnieniu po pracach eksportowych. Wnioskodawca zaś podnosił, iż w okresie tym korzystał z urlopu wypoczynkowego w wymiarze 23 dni, który powinny być zaliczone jako okres składkowy.

Analiza powyższych dokumentów, w powiązaniu z obowiązującymi w spornym okresie regulacjami prawnymi, wskazuje na zasadność odwołania.

Status prawny pracownika skierowanego do pracy za granicą i na ten czas korzystającego z urlopu bezpłatnego u macierzystego pracodawcy ukształtowały przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1974 r. w sprawie niektórych praw i obowiązków pracowników skierowanych do pracy za granicą w celu realizacji budownictwa

eksportowego i usług związanych z eksportem (t.j. Dz.U. z 1990 r. Nr 44, poz. 259 ze zm., dalej jako rozporządzenie). Z § 2 tego rozporządzenia wynikało, iż zatrudnienie za granicą za zgodą macierzystego zakładu pracy odbywało się w ramach delegowania na podstawie umowy o pracę zawartej z zagranicznym zakładem pracy (tzw. jednostka kierująca). Na czas trwania tej umowy macierzysty pracodawca miał obowiązek udzielić pracownikowi urlopu bezpłatnego. Z kolei w świetle § 12 (§ 15) rozporządzenia wymiar urlopu wypoczynkowego pracownika skierowanego do pracy za granicą określono na 1/12 urlopu wypoczynkowego wynikającego z przepisów Kodeksu pracy, za każdy kalendarzowy miesiąc pracy za granicą. Wprowadzono przy tym instytucję urlopu proporcjonalnego stanowiąc, że wspomniany urlop ułamkowy nie przysługuje w razie wykorzystania przez pracownika urlopu za dany rok kalendarzowy z tytułu pracy w kraju. I odwrotnie - urlop wypoczynkowy przysługujący pracownikowi po powrocie z zagranicy z tytułu pracy w kraju ulegał skróceniu o taką liczbę dni urlopu, do jakiej pracownik nabył prawo w tym samym roku kalendarzowym z tytułu pracy za granicą. Możliwość wykorzystania przez pracownika w naturze urlopu wypoczynkowego z tytułu pracy za granicą uzależniona była od długości kontraktu. Pracownikowi skierowanemu do pracy za granicą na okres dłuższy niż 12 miesięcy należało bowiem udzielić urlopu po każdym roku pracy, aczkolwiek na wniosek pracownika jednostka kierująca powinna była wypłacić w zamian za urlop ekwiwalent pieniężny po zakończeniu pracy za granicą. Nadto w razie uzasadnionych potrzeb organizacyjno-produkcyjnych budowy (usługi) eksportowej urlop ten mógł być przesunięty na rok następny. W razie niewykorzystania tego urlopu w całości lub w części przed zakończeniem pracy za granicą, jednostka kierująca była obowiązana wypłacić pracownikowi ekwiwalent pieniężny. Natomiast pracownikowi skierowanemu do pracy za granicą na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy jednostka kierująca nie udzielała urlopu wypoczynkowego w naturze, lecz wypłacała w zamian za urlop ekwiwalent pieniężny po zakończeniu pracy za granicą. Urlop bezpłatny w macierzystym zakładzie pracy ulegał przedłużeniu o liczbę dni urlopu, za które pracownikowi przysługiwał ekwiwalent pieniężny. I odwrotnie - w razie niewykorzystania przez pracownika przysługującego mu urlopu wypoczynkowego przed skierowaniem do pracy za granicą, macierzysty zakład pracy był obowiązany wypłacić pracownikowi ekwiwalent pieniężny. Tak więc uprawnienia urlopowe pracownika z tytułu zatrudnienia w macierzystym zakładzie pracy oraz na budowie eksportowej były ze sobą powiązane. Wymiar urlopu był proporcjonalny do czasu przepracowanego w danym roku kalendarzowym u każdego z pracodawców.

Zgodnie z § 4 ust. 4 rozporządzenia, macierzysty zakład pracy był jednocześnie obowiązany zatrudnić pracownika, który zakończył pracę za granicą, na takim samym stanowisku lub stanowisku równorzędnym pod względem rodzaju pracy oraz osobistego zaszerogowania posiadanego przed skierowaniem do pracy za granicą, jeżeli pracownik podejmie zatrudnienie w ciągu 14 dni od dnia zakończenia pracy za granicą, a w razie niezdolności do pracy z powodu choroby lub odosobnienia w związku z chorobą zakaźną lub z innych ważnych przyczyn niezależnych od pracownika - bezzwłocznie po ustaniu tych przyczyn.

Mając na uwadze powyższe, należało ustalić, że w okresie od 05 lipca do 04 sierpnia 1982 r. wnioskodawca wykorzystał urlop wypoczynkowy, pozostając w zatrudnieniu u jednostki kierującej, tj. w Przedsiębiorstwie (...) Oddział (...)Sprzętowy Nr 5 w J., (...). Z regulacji rozporządzenia wynika, że przy dłuższym zatrudnieniu przy pracach eksportowych niż 12 miesięcy zaległy urlop wypoczynkowy niewykorzystany za granicą nie był udzielany przez zakład macierzysty, a w zamian wypłacany był ekwiwalent za urlop przez zakład zagraniczny. Urlop bezpłatny w macierzystym zakładzie pracy ulegał jednocześnie przedłużeniu o liczbę dni urlopu, za które pracownikowi przysługiwał ekwiwalent pieniężny. Wobec powyższego udzielony urlop wypoczynkowy w czasie trwania zatrudnienia pracownika za granicą, należy traktować jako okres składkowy w rozumieniu art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Z informacji wystawionej przez zakład pracy (...) – Oddział w J. NRD wynika udzielenie wnioskodawcy urlopu wypoczynkowego w podanych dniach, w łącznym wymiarze 23 dni. Były do tego podstawy w w.w. rozporządzeniu, a z dokumentacji przedłożonej przez wnioskodawcę nie wynika, by zakład macierzysty udzielał mu urlopu bezpłatnego. Nie jest zatem zasadne przyjęcie okresu oddelegowania do prac eksportowych, wskazanego w duplikacie świadectwa pracy. Okres tam wskazany – od 29 czerwca 1981 r. do 30 czerwca 1982 r. jest okresem wykonywania pracy i nie uwzględnia udzielonego urlopu wypoczynkowego. Wykluczonym jest bowiem, by jednostka kierująca mogła udzielić urlopu wypoczynkowego po wygaśnięciu zawartej z nią umowy o pracę. Z kolei podjęcie pracy w macierzystym zakładzie od 5 sierpnia 1982 r., tj. od dnia powrotu do pracy w tym zakładzie, wskazanego w informacji jednostki

kierującej z dnia 30 czerwca 1982 r., potwierdza dodatkowo, iż poza dniami wolnymi w ramach zatrudnienia za granicą, wnioskodawca nie korzystał przed powrotem do pracy w kraju z urlopu bezpłatnego lub innej przerwy w wykonywaniu pracy.

W tym stanie rzeczy zasadnym było powiększenie wymiaru okresów składkowych wnioskodawcy o 23 dni urlopu wypoczynkowego udzielonego przez jednostkę kierującą w ramach zatrudnienia eksportowego. Jako że zatrudnienie wnioskodawcy w kraju i za granicą odbywało się w ramach dwóch oddziałów tego samego przedsiębiorcy, zasadnym było wskazanie ciągłości zatrudnienia w świadectwie pracy.

W konsekwencji Sad uznał, że wnioskodawca legitymuje się ogólnym stażem ubezpieczeniowym w wymiarze ponad 25 lat, co pozwala na ustalenie jego prawa do emerytury w oparciu o w.w. przepisy ustawy emerytalnej.

Odnośnie terminu początkowego przyznanego świadczenia należy podać, że zgodnie z art. 100 ust. 1 ustawy emerytalnej prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa. Art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej stanowi natomiast, że świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Jak wynika z akt ubezpieczeniowych, wnioskodawca wystąpił z wnioskiem o przyznanie prawa do emerytury w dniu 11 sierpnia 2015 r., a wymagany wiek emerytalny 60 lat osiągnął w dniu (...), zatem sporne świadczenie należało przyznać od dnia osiągnięcia przepisanej wieku.

W konsekwencji słuszne okazały się zarzuty odnośnie prawidłowości ustalenia wysokości kapitału początkowego. Zgodnie z treścią przepisu art. 173 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2013 r. poz.1440 ze zm.) dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy. Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy tj. na dzień 01 stycznia 1999 r. Następnie w art. 174 ust. 2 i 3 przyjęto, że przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy okresy składkowe (art. 6) i nieskładkowe (art. 7) w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2, zaś podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16 i 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym, że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 r. Staż ubezpieczeniowy określa się w pełnych latach, z tym że jeżeli ubezpieczony ma więcej niż 6 miesięcy tego stażu ponad pełne lata, staż ten zaokrągla się w górę (ust. 8 i 9 art. 174).

Mając na uwadze powyższe rozważania na temat udzielonego wnioskodawcy urlopu wypoczynkowego w wymiarze 23 dni, zasadnym było przy ponownym ustaleniu kapitału początkowego uwzględnienie stażu ubezpieczeniowego w zwiększonym wymiarze.

Z uwagi na powyższe, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w punkcie I wyroku zmienił zaskarżone decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L., orzekając co do istoty sprawy.

W punkcie II wyroku Sąd rozstrzygnął o kosztach zastępstwa procesowego na podstawie art. 98 w związku z art. 99 i art. 108 § 1 k.p.c. w wysokości ustalonej zgodnie z wnioskiem pełnomocnika wnioskodawcy, wynikającej z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804).